

**Lista uczestników warsztatów, wykaz placówek oświatowych Polsko-amerykańskiego
Programu Edukacji Ekologicznej „KRAĞ” wrzesień-grudzień 2002 r.**

1. Gmina Kutno

Szkoła Podstawowa w Strzegocinie - Beata Jurkowska
99-300 Kutno 1

Szkoła Podstawowa we Wroczytach - Beata Cieślak
99-300 Kutno 1

2. Miasto Kutno

Szkoła Podstawowa Nr 6 – Renata Suchińska
99-300 Kutno

Szkoła Podstawowa Nr 9 - Bogusława Hakało
99-300 Kutno

Szkoła Podstawowa Nr 9 - Iwona Domżał
99-300 Kutno

Przedszkole Miejskie nr 1 – Krystyna Kucharska
99-300 Kutno

Integracyjne Przedszkole Miejskie nr 3 – Anna Nastalek
99-300 Kutno

Integracyjne Przedszkole Miejskie nr 3 – Katarzyna Kozłowska
99-300 Kutno

Przedszkole Miejskie nr 4 – Anna Szymańska
99-300 Kutno

Przedszkole Miejskie nr 5 – Anna Gajewicz
99-300 Kutno

Przedszkole Miejskie nr 15 – Małgorzata Zabłocka
99-300 Kutno

Przedszkole Miejskie nr 16 – Beata Radecka
99-300 Kutno

Przedszkole Miejskie nr 17 – Dorota Mikulska
99-300 Kutno

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 – Hanna Stefańska
99-300 Kutno

3. Gmina Krzyżanów

Szkoła Podstawowa w Kaszewach Dwornych – Maria Magdalena Poterała
99-314 Krzyżanów

Szkoła Podstawowa w Kterach A – Hanna Kowalczyk
99-314 Krzyżanów

4. Gmina Łanięta

Szkoła Podstawowa w Łaniętach – Anna Michalska
99-306 Łanięta

Przedszkole Lokalne w Łaniętach – Marzena Stańczyk
99-306 Łanięta

Przedszkole Lokalne w Łaniętach – Ewa Słowikowska
99-306 Łanięta

5. Gmina Nowe Ostrowy

Szkoła Podstawowa w Nowych Ostrowach – Elżbieta Trzcińska
99-350 Nowe Ostrowy

Szkoła Podstawowa w Nowych Ostrowach – Krystyna Starzyńska
99-350 Nowe Ostrowy

6. Gmina Strzelce

Szkoła Podstawowa w Strzelcach- Elżbieta Zofia Cykowska
99-307 Strzelce

Szkoła Podstawowa w Strzelcach – Marzena Reszke
99-307 Strzelce

Szkoła Podstawowa w Muchnicach - Elżbieta Nowicka
99-307 Strzelce

7. Gmina Witonia

Szkoła Podstawowa w Witoni – Jolanta Grabarczyk
99-335 Witonia

8. Gmina Góra Św. Małgorzaty

Szkoła Podstawowa w Górze Św. Małgorzaty – Wanda Koperska
99-122 Góra Św. Małgorzaty

9. Miasto i Gmina Krośniewice

Szkoła Podstawowa w Jankowicach - Alina Marciniak
99-430 Krośniewice

Szkoła Podstawowa w Jankowicach - Barbara Kubicka
99-430 Krośniewice

Szkoła Podstawowa w Jankowicach – Tomasz Marciniak
99-430 Krośniewice

10. Gmina Żychlin

Przedszkole nr 4 – Danuta Blejson
99-320 Żychlin

Sprawozdanie z warsztatów polsko-amerykańskiego programu „KRAĞ” przeprowadzonych w Strzegocinie w dniach 28-29 września 2002 r.

Warsztaty odbyły się w Domu Formacyjnym Diecezji Łowickiej w Strzegocinie.

Uczestnikami są nauczyciele nauczania początkowego i wychowania przedszkolnego z placówek Związku Gmin Regionu Kutnowskiego (30 uczestników).

1. Gmina Kutno - 2 osoby
2. Miasto Kutno - 12 osób
3. Gmina Krzyżanów - 2 osoby
4. Gmina Łanięta - 3 osoby
5. Gmina Nowe Ostrowy - 2 osoby
6. Gmina Strzelce - 3 osoby
7. Gmina Witonia - 1 osoba
8. Gmina Góra Św. Małgorzaty - 1 osoba
9. Miasto i Gmina Krośniewice - 3 osoby
10. Miasto i Gmina Żychlin - 1 osoba

Szkoły i przedszkola aktywnie współpracują ze ZGRK, zgłosiły nauczycieli na specjalnych formularzach – ankietach. Wyłonione 30 osób nie uczestniczyło wcześniej w innych edycjach „KREĞU”. ZGRK zapewnił uczestnikom nocleg, wyżywienie, dojazd i powrót do Kutna oraz materiały szkoleniowo-warsztatowe.

Prowadzący warsztaty z ramienia Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku: Beata Lenc-Macierewicz, Katarzyna Rogucka – Maciejowska.

28 września 2002 r. sobota

9⁰⁰ – 9³⁰ zbiórka uczestników w Kutnie i przyjazd autokarem do Strzegocina

9³⁰ – 9⁴⁵ uroczyste powitanie uczestników przez pana Sławomira Gogóła – przedstawiciela ZGRK

9⁴⁵ – 10⁰⁰ przerwa na kawę

10⁰⁰ – 11³⁰ wykład na temat „Zadrzewień w powiecie Kutnowskim”
przygotowany i wygłoszony przez pana Andrzeja Latosa –
pracownika Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego
w Kutnie

11³⁰ – 13⁰⁰ zajęcia terenowe w zabytkowym parku otaczającym Dom
Formacyjny w Strzegocinie:

- zbiór nasion w parku: ręczny i z użyciem wełnianych skarpet (1 sztuka dla uczestnika)
- obserwacji zmienności w obrębie gatunku na przykładzie świerków
- rozpoznawanie i oznaczanie drzew i krzewów w parku
- obserwacja kasztanowców: przyczyny ich ponownego kwitnienia we wrześniu i przyczyny uszkodzeń liści kasztanowców

13⁰⁰ – 13³⁰ przerwa na obiad, zakwaterowanie uczestników

13³⁰ – 16⁰⁰ 1. Organizacja pracy uczestników i trenerów

- cele programu „KRAĞ”
- zasady zaliczenia warsztatów
- prezentacja publikacji RCEE Płock
- rozdanie biuletynów „KREĞU” i materiałów szkoleniowych na 4 sesje warsztatowe
- lista obecności pierwszego dnia warsztatów
- zasady współpracy – podpisanie przez uczestników kontraktu „KREĞU”
- poznanie się uczestników – zabawy integracyjne

2. Edukacja ekologiczna a edukacja dla rozwoju zrównoważonego

- systematyzacja pojęć: edukacja ekologiczna, edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju – kręgi zależności

- ankieta „Moje zasoby – moje potrzeby w zakresie edukacji dla zrównoważonego rozwoju i edukacji ekologicznej”.
- ćwiczenie w grupach „Mapa mojego środowiska” – wykonanie posterów według legendy i prezentacji liderów grup

16⁰⁰ – 16¹⁵ przerwa na kawę

16¹⁵ – 19⁰⁰ 3. Cudowny świat roślin

- obserwacje nasion zebranych podczas ćwiczeń terenowych w parku
- klasyfikacja nasion według sposobów rozsiewania
- ćwiczenie w grupach „Karty podróżujących nasion” i prezentacje wykonanych modeli nasion
- ćwiczenie w grupach „Pomidorowa planeta” – szacowanie i obliczanie ilości nasion zawartych w pomidorze
- gra planszowa „Wyścig o przetrwanie”
- podsumowanie pierwszego dnia warsztatów

19⁰⁰ – 19³⁰ kolacja

19³⁰ – 21⁰⁰ 4. Zabawy integracyjne przy ognisku

- ćwiczenie habitat łap sit – magiczne koło zależności
- ćwiczenie na współpracę: słoń, wierzba, zając, żaba
- ćwiczenie „Powiedz mi coś o sobie” w parach i kręgu

29 września 2002 r.   niedziela

7⁰⁰ – 8⁰⁰ msza święta dla uczestników

8⁰⁰ – 8³⁰ śniadanie

8³⁰ – 9³⁰ 1. Ćwiczenia integracyjne w terenie

- test kolorów czyli w jakim nastroju dziś pracujesz ?
- dosięgnij nieba – ćwiczenie w grupach
- łap ogon smoka – gra zespołowa

- przeprawa przez rzekę – ćwiczenie w grupach
- wariacje z piłką – utrwalamy znajomość imion w zespole
- piłka na czas - zadanie na współpracę zespołu

9³⁰ – 10⁴⁵ 2. Świat według Loraxa

- słuchanie opowiadania o Loraxie
- próby tworzenia różnych scenariuszy dalszych losów krainy Loraxa
- ustalenie sił determinujących rozwój wydarzeń
- próby wyboru rozwiązań najbardziej korzystnych, zgodnych z celami rozwoju zrównoważonego

10⁴⁵ – 11⁰⁰ przerwa na kawę

11⁰⁰ – 13⁰⁰ 3. Gleba – świat po którym stąpamy

- podstawowe informacje na temat gleby
- test glebowego węża – praca w grupach
- „próba palcowa gleby” – praca indywidualna
- budowanie makiety profilu glebowego w grupie i prezentacja zagadek dotyczących organizmów glebowych

13⁰⁰ – 13³⁰ przerwa na kawę

13³⁰ – 17⁰⁰ 4. Jak uczyć efektywnie? – zasady nauczania

- efektywne nauczanie – wstęp
- komunikacja – budowle z klocków w grupach
- aktywne słuchanie – praca w parach
- doświadczenie – pomarańczowa pomarańcza
- współpraca – koperty z kwadratami; magiczne koło zależności
- Style uczenia
- ankieta badająca własny styl uczenia

5. Jak stworzyć dobry scenariusz zajęć i jak zaprojektować udaną kampanię lokalną?

- przygotowanie uczestników do zaliczenia warsztatów
- omówienie zadań indywidualnych i grupowych w ramach „pracy domowej”.

17⁰⁰ – 17³⁰ Podsumowanie drugiego dnia warsztatów:

- ankieta ewaluacyjna
- pożegnanie uczestników
- prace porządkowe w pokojach i w sali konferencyjnej
- przyjazd autokaru i zakończenie I sesji warsztatowej

**Sprawozdanie z II sesji warsztatowej polsko-amerykańskiego programu
„KRAĞ” dla nauczycieli z obszaru ZGRK.
19-20 PAŹDZIERNIKA 2002 r.**

II sesja warsztatowa odbyła się 19 i 20 października 2002 r.
Uczestnicy mieli zagwarantowane pełne wyżywienie i nocleg w Domu
Formacyjnym Diecezji Łowickiej w Strzegocinie.
Prowadzący: Beata Lenc- Macierewicz, Katarzyna Rogucka-Maciejowska.

Program zajęć:

19 października 2002 r.   sobota

9⁴⁵ – 10⁰⁰   poranna kawa

10⁰⁰ – 10¹⁵   powitanie uczestników.

sprawy organizacyjne dotyczące II sesji warsztatowej

10¹⁵ – 10⁴⁰   **1. Zajęcia integracyjne.**

- Dokończ zdanie: „Cieszę się, że .....
- Zadanie na współpracę zespołu z użyciem koca
- Zabawa utrwalająca imiona: „Łoś”, z wykorzystaniem „rzucawki”
- Rozdanie identyfikatorów i wykonanie własnych emblematów

10⁴⁰ – 12⁰⁰   **2^A. Sprawdźmy jakim zespołem jesteśmy.**

- test na multiinteligencję Howarda Gardnera.

- Wykonanie planszy z zasobami zespołu (najniższy i najwyższy wynik indywidualny) dotyczący multiinteligencji.

2^B. Style uczenia się i właściwy dobór metod nauczania.

3. Cele edukacji ekologicznej i edukacji na rzecz rozwoju zrównoważonego

- kontynuacja i rozwinięcie zajęć z I sesji.

12⁰⁰ – 13⁰⁰ 4. Cudowny świat roślin.

- Rok z życia nasion – ćwiczenie ruchowe obrazujące cykle życiowe roślin.
- Optymalne warunki wzrostu nasion – zabawa grupowa określająca korzystne i niekorzystne czynniki wzrostu.

13⁰⁰ – 13³⁰ przerwa na obiad.

13³⁰ – 15⁰⁰ „Warzywny twister” – projekt i wykonanie 4 plansz do gry i kół

losujących do gry „czy wiemy, co jemy?”

Ułożenie regulaminów gry i ustalenie jej zasad. Pokaz i prezentacja grupy.

- ◆ „Żniwny koc” – przekazywanie bodźców dotykowych uzyskanych z badań warzyw.
- ◆ „Zbuduj drzewo” – symulacja grupowa obrazująca budowę drzewa w przekroju z podziałem na rdzeń, drewno, łyko, miazgę i korę.
- ◆ Jabłko modelem Ziemi - pokaz

15⁰⁰ – 15¹⁵ przerwa na kawę

15¹⁵ – 19⁰⁰ 5. Cudowny świat zwierząt.

- Ekosystemy świata i ich charakterystyka.
- „List do przyjaciela” – pisanie listu do przyjaciela z innego ekosystemu z zaproszeniem do odwiedzenia własnego ekosystemu.

- „Zgadnij kim jestem?” – identyfikacja zwierząt na podstawie pytań dotyczących środowiska ich życia, cech charakterystycznych i nawyków.
- „Łańcuch śmierci” – symulacja grupowa łańcucha i wykazanie kumulacji środków chemicznych i metali ciężkich w łańcuchach pokarmowych w przyrodzie.
- „Zaprojektuj środowisko” – projekt środowiska „Przyłądka Gromkich Burz” i własny kącik dla swojego zwierzęcia uwzględniający jego techniki przeżycia i wpływ na środowisko (praca indywidualna i grupowa).

19⁰⁰ – 19³⁰ kolacja

20 października 2002 r. niedziela

8³⁰ – 9⁰⁰ śniadanie

9⁰⁰ – 10⁰⁰ **1. Zajęcia integracyjne.**

- Nauka podstawowych figur tanecznych „Poleczki”
- Wspólne próby zatańczenia Poleczki do muzyki
- Śpiewanie piosenek ludowych z przyrodą w tle.

10⁰⁰ – 11³⁰ **2. Gry i zabawy dotyczące zwierząt.**

- „Wołanie knura” – gra sprawdzająca znajomość nazw gatunkowych zwierząt.
- „Arka Noego” – gra polegająca na dobieraniu się w pary według odgłosów wydawanych przez zwierzęta.
- „Powietrzne boogie” – związki między roślinami i zwierzętami.
- „Burza” – symulacja grupowa odgłosów burzy.

11³⁰ – 11⁴⁰ przerwa na kawę

11⁴⁰ – 13⁰⁰ **3. Hierarchizacja lokalnych zagrożeń środowiska poprzez dyskusję w grupach, słoneczko diagnostyczne, prezentowanie „palących” problemów danej gminy.**

13⁰⁰ – 13³⁰ przerwa na obiad

13³⁰ – 14³⁰ **4. Projekt wspólnej kampanii dla Związku Gmin Regionu**

Kutnowskiego - pierwsze ustalenia w utworzonych grupach.

- I – Gmina Kutno + Gmina Witonia
- II – Gmina Strzelce + Gmina Łanięta
- III – Miasto Kutno
- IV – Miasto i Gmina Krośniewice + Gmina Nowe Ostrowy + Gmina Krzyżanów.

14³⁰ – 15⁵⁰ **5. Zielony margines w każdym zeszyte** – przykłady ścieżek międzyprzedmiotowych.

- Pajęczyna międzyprzedmiotowa dotycząca odpadów (zabawa z użyciem sznurka)
- Stacje nauki dotyczące odpadów w grupach rotacyjnych.
- ◆ j.polski – projekt reklamy TV
- ◆ matematyka – obliczenia w oparciu o puste opakowania po 1 l soku i 4 x 0,25 l
- ◆ historia odpadów – 4 epoki historyczne i analiza rodzaju i ilości wytwarzanych odpadów
- ◆ geografia – nanieś na mapę powiatu dzikie wysypiska, składowiska odpadów i punkty zagrożeń środowiska naturalnego.
- ◆ plastyka – projekt plakatu o tematyce odpadowej
- ◆ muzyka – piosenka o odpadach

15⁴⁰ – 16⁰⁰ przerwa na kawę

16⁰⁰ – 16³⁰ **Podsumowanie II sesji warsztatowej i ankieta ewaluacyjna.**

16³⁰ – 17⁰⁰ Porządkowanie sali konferencyjnej.

17⁰⁰ – Zakończenie II sesji warsztatowej.

II sesja warsztatowa objęła następujące zagadnienia:

- 1) Integracja zespołu, budowa zaufania poprzez gry, zabawy i lodołamacze,
- 2) Aktywne metody nauczania o roślinach,
- 3) Aktywne metody nauczania o zwierzętach,
- 4) Ścieżki międzyprzedmiotowe dotyczące ekologii i przyrody,
- 5) Hierarchizacja lokalnych zagrożeń środowiska „palące” problemy lokalnej społeczności – priorytet odpady,
- 6) Prace przygotowawcze „burza mózgów” na temat projektu lokalnej kampanii odpadowej.

**Sprawozdanie z III sesji warsztatowej polsko-amerykańskiego programu
„KRAĞ” dla nauczycieli z obszaru ZGRK.**

23-24 LISTOPADA 2002 r.

III sesja warsztatowa odbyła się 23 i 24 listopada 2002 r.

Uczestnicy mieli zagwarantowane pełne wyżywienie i nocleg w Domu Formacyjnym Diecezji Łowickiej w Strzegocinie.

Prowadzący: Beata Lenc- Macierewicz, Katarzyna Rogucka-Maciejowska.

Goście: przedstawiciel ZGRK – Sławomir Gogół, przedstawiciele WFOŚiGW Łódź – Celestyn Podgórski oraz Natalia Trzcinka.

Program zajęć:

23 listopada 2002 r.   sobota

9⁴⁵ – 10⁰⁰ poranna kawa

10⁰⁰ – 10¹⁵ powitanie uczestników i sprawy organizacyjne dotyczące III sesji warsztatowej.

10¹⁵ – 10⁴⁰ Prezentacje 4 lokalnych projektów na kampanie edukacyjne dotyczące odpadów wypracowane przez uczestników.

Wystąpienie przedstawiciela ZGRK – pana Sławomira Gogół
dotyczące możliwości ZGRK w kwestii finansowania
zaprezentowanych projektów lokalnych. Wystąpienie vice-prezesa
zarządu WFOŚiGW pana Celestyna Podgórskiego na temat
pozyskiwania środków finansowych przez gminy i szkoły. Jak
prawidłowo wypełnić wniosek do WFOŚiGW ? – wskazówki dla
ubiegających się o środki.

12⁰⁰ – 13⁰⁰ **I BLOK EDUKACYJNY NA TEMAT WODY.**

1. Podstawowe wiadomości o właściwościach wody – wykład.

13⁰⁰ – 13³⁰ przerwa na obiad.

13³⁰ – 16⁰⁰ **2. Stacje wodnego czarodzieja.**

Podział uczestników na 7 grup i praca metodą rotacyjną w celu odwiedzenia 8 stacji wodnego czarodzieja.

Metody aktywnego nauczania o wodzie.

Stacja 1	Uwierz lub nie
Stacja 2	Napełniony po brzegi
Stacja 3	Pod górę
Stacja 4	Po kropelce
Stacja 5	Kształty łódek
Stacja 6	Dawka ruchu
Stacja 7	Pływa czy tonie?
Stacja 8	Podsumowanie

16⁰⁰ – 16¹⁵ przerwa na kawę

16¹⁵ – 17⁰⁰ **3. Sztafeta cyklu wodnego – czyli jak krąży woda w przyrodzie?**

17⁰⁰ – 18⁰⁰ **4. Łatwo zabrudzić, trudno oczyścić czyli zbuduj własną oczyszczalnię ścieków.**

18⁰⁰ – 19⁰⁰ **5. Metafory terenów podmokłych-** ćwiczenie w grupie pozwalające zrozumieć rolę terenów podmokłych w funkcjonowaniu ekosystemów.

Prezentacje grup w postaci pantomimy.

Historie osobiste związane z bagnami i terenami podmokłymi –
opowieści przy świecach.

19⁰⁰ – 19³⁰ kolacja

24 listopada 2002 r.   niedziela

7⁰⁰ – 8⁰⁰ msza święta dla uczestników

8⁰⁰ – 8³⁰ śniadanie

8³⁰ – 9³⁰ **6. Jak zaprojektować zintegrowane zajęcia dotyczące wody w
nauczaniu początkowym? – forum doświadczeń**

9³⁰ – 11⁰⁰ **7. Prezentacje przez trenerów wszystkich dostępnych od 10 lat
materiałów edukacyjnych o wodzie.**

**8. Wydawnictwa edukacyjne i foldery na zakup pomocy
szkolnych – oferta.**

**9. Projekcja filmów video z najnowszej serii „Moja mała
ojczyzna” nt. wody.**

10. Pokaz modelowy zasobów wody na Ziemi.

11. „Na wiele sposobów” – ćwiczenie w grupach:

I – muzyczna

II – teatralna   → interpretacja hasła „Czysta woda życia doda”

III - plastyczna

11⁰⁰ – 11¹⁵ przerwa na kawę

11¹⁵ – 13¹⁵ **II. BLOK EDUKACYJNY NA TEMAT ROZWOJU
ZRÓWNOWAŻONEGO.**

1. Składnik edukacji na rzecz rozwoju zrównoważonego –
ćwiczenie w 4 osobowych grupach „Pociąg”.

2. Jakie elementy rozwoju zrównoważonego zawierają się w
hasłach: społeczność, środowisko naturalne, ekonomia? – praca
w trzech grupach.

3. „Pajęczyna powiązań” – tworzenie opowiadań łączących w sobie elementy środowiska naturalnego, ekonomii i społeczności – praca w trzech grupach.

13¹⁵ – 13⁴⁵ przerwa na obiad.

13⁴⁵ – 14³⁰ prezentacje opowiadań tworzonych przed obiadem i analiza ich wartości edukacyjnych.

14³⁰ – 17⁰⁰ 4. Rozwój zrównoważony na kontynentach :

Azja, Europa, Ameryka Pn, Afryka.

Wybrane państwo z kontynentu poddane przez grupę analizie stopnia zaawansowania w rozwój zrównoważony – praca w czterech grupach.

5. Scenariusze lekcji o odpadach zawierające tylko elementy edukacji ekologicznej i zawierające elementy edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju – porównanie.

6. Podsumowanie III sesji warsztatowej:

- ankieta ewaluacyjna
- pożegnanie uczestników
- prace porządkowe w sali konferencyjnej i pokojach.

III sesja warsztatowa objęła następujące zagadnienia:

7) Integracja zespołu, budowa zaufania poprzez gry, zabawy i lodołamacze,

8) Aktywne metody nauczania o wodzie,

9) Doskonalenie projektów lokalnych kampanii odpadowych,

10) Spotkanie z przedstawicielami ZGRK i WFOŚiGW,

11) Blok edukacyjny na temat rozwoju zrównoważonego,

6) Jak napisać dobry scenariusz szkolny z elementami edukacji na rzecz rozwoju

zrównoważonego?

**Sprawozdanie z IV sesji warsztatowej polsko-amerykańskiego programu
„KRAĞ” dla nauczycieli z obszaru ZGRK.
7-8 GRUDNIA 2002 r.**

IV sesja warsztatowa odbyła się 7 – 8 grudnia 2002 r.
Uczestnicy mieli zagwarantowane pełne wyżywienie i nocleg w Domu
Formacyjnym Diecezji Łowickiej w Strzegocinie.
Prowadzący: Beata Lenc- Macierewicz, Katarzyna Rogucka-Maciejowska.
Goście: przedstawiciel ZGRK – Sławomir Gogół

Program zajęć:

7 grudnia 2002 r.   sobota

- 9⁴⁵ – 10⁰⁰ poranna kawa
- 10⁰⁰ – 10¹⁵ powitanie uczestników i sprawy organizacyjne dotyczące IV sesji warsztatowej.
- 10¹⁵ – 12⁰⁰ Prezentacje projektów kampanii w społecznościach lokalnych przygotowane przez 4 grupy na temat edukacji w zakresie odpadów.
- 12⁰⁰ – 13⁰⁰ Wystąpienie pana Sławomira Gogół i ocena zaprezentowanych

projektów połączona z dyskusją na temat współpracy nauczycieli ze ZGRK. Ustalono termin spotkania z nauczycielami na luty 2003 r. w Urzędzie Miejskim w Kutnie. Spotkanie koordynacyjne poprzedzać będzie wiosenne kampanie odpadowe w gminach ZGRK.

13⁰⁰ – 13³⁰ przerwa na obiad.

13³⁰ – 16⁰⁰ **I. Blok edukacyjny na temat powietrza.**

1. Ćwiczenie o skutkach wybuchu w Czarnobylu – „Wędrówki zanieczyszczeń”
2. Inscenizacja o zanieczyszczeniach powietrza „Fatalna ósemka”.
3. Na czym polega efekt cieplarniany? – wykład i projekcja filmu z serii „Świat wokół nas”.

16⁰⁰ – 16¹⁵ przerwa na kawę

16¹⁵ – 17³⁰ **II. Blok edukacyjny na temat rozwoju zrównoważonego.**

1. **Analiza tekstu „Tydzień przyjaźni” i projekt plakatu o zagrożeniach globalnych** – praca w 4 grupach.

17³⁰ – 18⁰⁰ Prezentacja plakatów przez liderów grup.

18⁰⁰ – 21⁰⁰ Uroczysta kolacja połączona z życzeniami świątecznymi.

8 grudnia 2002 r.   niedziela

8⁰⁰ – 8³⁰ śniadanie

8³⁰ – 9³⁰ **2. Jak ocenić, czy żyjesz w społeczności zrównoważonej?** –
ćwiczenie indywidualne z kartą pracy „Pocztówka mojej społeczności”.

9³⁰ – 10³⁰ **3. Test dla uczestników o stylu życia i dyskusja na temat konsumpcji środowiska naturalnego przez każdego z nas.**

10³⁰ – 13⁰⁰ **III. Podsumowanie.**

1. Prezentacja scenariuszy lekcji napisanych przez uczestników na zaliczenie kursu.

Forum wymiany doświadczeń.

13⁰⁰ – 13³⁰ przerwa na obiad.

13³⁰ – 15⁰⁰ **2. Osobista mapa programu „KRAĞ” każdego z uczestników.**

3. Jak zostać dobrym instruktorem? – szkolenie rówieśników nowym wyzwaniem.

4. **Ankieta ewaluacyjna.**

5. Podziękowanie i uroczyste rozdanie certyfikatów uczestnikom.

Wysłuchanie „poematu” na temat kursu napisanego przez panią Iwonę Domżał, podziękowania dla trenerów.

Zakończenie IV sesji warsztatowej.

15⁰⁰ – 16⁰⁰ prace porządkowe w sali konferencyjnej i pokojach.

IV sesja warsztatowa objęła następujące zagadnienia:

- 1.) Integracja zespołu poprzez gry, lodołamacze i wspólną Wigilię, „poemat” na temat kursu.
- 2.) Aktywne metody nauczania o powietrzu,
- 3.) Prezentacja projektów lokalnych kampanii odpadowych,
- 4.) Prezentacja własnych scenariuszy lekcji – forum wymiany doświadczeń,
- 5.) Spotkanie z przedstawicielem ZGRK i ustalenia zasad współpracy nauczycieli ze ZGRK w przyszłości.
- 6.) Blok edukacyjny na temat rozwoju zrównoważonego,
- 7.) Jak zostać dobrym instruktorem? – szkolenie rówieśników.

8.) Ewaluacja i podsumowanie wszystkich sesji „KRAĞ”.

Rok 2002 jest kolejnym rokiem, kiedy to w województwie łódzkim (wcześniej płockim) przeprowadzony został Polsko-amerykański Program Edukacji Ekologicznej „KRAĞ”.

Koordynatorem Programu jest Związek Gmin Regionu Kutnowskiego. Dzięki współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska oraz dzięki swojemu zasięgowi (do ZGRK należy 10 gmin: Gmina Kutno, Strzelce, Łanięta, Nowe Ostrowy, Witonia, Krzyżanów, Góra Św. Małgorzaty, Gmina Miejska Kutno, Miasto i Gmina Krośniewice, Miasto i Gmina Żychlin) nasze Stowarzyszenie zaprosiło do uczestnictwa w II Edycji „Kręgu” nauczycieli nauczania początkowego i wychowania przedszkolnego z placówek ZGRK (30 uczestników).

Wyłonione 30 osób nie uczestniczyło wcześniej w innych edycjach „Kręgu”, co w efekcie podnieśli świadomość ekologiczną w dziedzinie współdziałania na rzecz ekorozwoju, na terenie ZGRK.

Obecne warsztaty odbyły się w cyklu 4 – dwudniowych spotkań w Domu Formacyjnym Diecezji Łowickiej w Strzegocinie na terenie pięknego zespołu pałacowo-parkowego ze starym drzewostanem, stanowiącym cenną enklawę przyrodniczą w bezleśnym krajobrazie.

Ciepła i słoneczna atmosfera jesieni pomogła w integracji zespołu, poprzez gry, zabawy i lodołamacze. Różnorodność form warsztatów wydobyła z uczestników ich ukryte talenty aktorskie: w symulacjach grupowych, ćwiczeniach

integracyjnych w terenie, elementach pantomimy a także zdolności taneczno-wokalnej.

Z pewnością Program „Kraąg” zainspiruje do przyszłych badań, obserwacji i działań na rzecz edukacji ekologicznej w naszym regionie.

Już teraz wymiernym efektem I Edycji Programu „Kraąg” jest bezpośrednio zaangażowanie nauczycieli różnych szczebli nauczania i różnych płaszczyzn (mam tu na myśli Przedszkola Integracyjne a także Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze uczestniczące w Programie) w kreowaniu nowych form edukacji ekologicznej poprzez:

- prowadzenie kampanii edukacyjnych dotyczących selektywnej zbiórki odpadów, zbiórki u źródła, metod utylizacji odpadów w postaci ulotek informacyjnych, happeningów, przeglądów form teatralnych, konkursów okolicznościowych: Wielka Zbiórka Makulatury „Szukaj Zysku w Odzysku”, Zbiórka Surowców Wtórnych (puszki aluminiowe, butelki typu PET) „Szukaj Rady na Odpady”, Zbiórka olejów przesmażonych - w dwóch edycjach wiosna-jesień.
- Prowadzenie kampanii i konkursów tematycznych z okazji Dnia Ziemi, Akcji Sprzątania Świata, Światowego Dnia Ochrony Środowiska itp.

Przykładów aktywności nauczycieli, a co za tym idzie uczniów i rodziców (efekt domina) jest niezmiernie dużo. Szczególnie cieszy fakt ogromnego zaangażowania wszystkich małych placówek oświatowych, sekcji ekologicznych gmin z terenu ZGRK, o bardzo okrojonych środkach finansowych i praktycznie bez zaplecza w materiały edukacji ekologicznej.

Pozwolę sobie na osobistą refleksję (pewnie zgodzą się ze mną wszyscy uczestnicy „Kręgu”), iż dzięki tym warsztatom wiemy, jakim zespołem jesteśmy i wiemy kim jesteśmy.

To doświadczenie pozwoli nam na wypracowanie nowego sposobu myślenia o środowisku oraz stworzenie sieci edukatorów i liderów społecznych w kierunku zrównoważonego rozwoju.

Koordynator lokalny – Kutno
Marta Gogól